

EDUCATIEF PAKKET

ALESANDRA SEUTIN / KVS

22, 23, 24, 31.03.2023 & 01.04.23

MIMI'S SHEBEEN

INLEIDING: over deze lesmap

PG. 03

MIMI'S SHEBEEN: korte inhoud

PG. 04

MIRIAM MAKEBA: tijdslijn, lexicon & historische figuren

PG. 05

Tijdslijn

Lexicon en belangrijke termen

Referenties naar historische figuren in *Mimi's Shebeen*

MIMI'S SHEBEEN: verhaalboog, thema's en creatieproces

PG. 08

Verhaalboog

Link met Miriam Makeba

Politiek activisme

Ontheemding: migratie vs. vlucht vs. ballingschap

Cast, crew, creatieproces

VORMGEVING

PG. 10

EMOTIONELE CHECK-IN MET DE GROEP

PG. 14

PRAKTISCHE RICHTLIJNEN: een theaterbezoek, hoe doe je dat?

PG. 15

BIJLAGE: Interview met Alesandra Seutin, door Rokiah Bamba

PG. 16

INLEIDING

OVER DEZE LESMAP

Jij en je groep komen binnenkort naar *Mimi's Shebeen*, een danstheatervoorstelling van Alesandra Seutin, een voorstelling rijk aan thema's. Deze lesmap navigeert je doorheen deze vele lagen en biedt een aantal vragen die je voor en/of na de voorstelling kan stellen. Het idee is om met de leerlingen van gedachten te wisselen en hen handvaten aan te reiken om kritische inzichten te formuleren. Dit document heeft zeker niet alle wijsheid in pacht, maar hoopt boeiende en constructieve gesprekken op gang te brengen.

De Zuid-Afrikaanse zangeres en activiste Miriam Makeba (°1932 † 2008), Mama Africa bijgenaamd, vormt de leidraad van de voorstelling en deze lesmap. Makeba's tijdslijn laat ons toe in te zoomen op de historische context waarin deze zich afspeelt. Thema's als activisme, ontheemding en rouw worden doorheen deze lesmap verweven.

De vormgeving van het stuk houden we ook onder de loep: de meertaligheid, de scenografie en haar link met de shebeen, de mix van dans, (slam-)poëzie, muziek en theater, ...

Mimi's Shebeen wil een helende ervaring zijn, met alle complexe emoties die daarbij aan bod komen. Daarom voorzien we aan het einde van deze lesmap een vragenlijst om dit soort emoties bespreekbaar te maken in groep en zo ruimte te creëren voor kwetsbaarheid en empathie.

In een theaterzaal ben je nooit alleen en daarbij is wederzijds respect van groot belang. Gelieve de gedragscodes met de groep te overlopen voor jullie bezoek om een nog fijnere ervaring te garanderen.

Als leerkracht ben je vrij om te kiezen welke thema's je wel of niet bespreekt en hoe ver je hierin gaat. Misschien heb je zelf nog ideeën of andere invalshoeken. Zowel jouw reacties als die van je klas of groep zijn voor ons erg waardevol. We horen ze graag via info@kvs.be. Deze worden dan doorgestuurd naar onze publiekswerker.

Vragen als inleiding op de voorstelling en de lesmap:

- Wat maak je van de titel, *Mimi's Shebeen*? Wie is Mimi, denk je? Enig idee wat een shebeen is?
- Bekijk de affiche. Wat valt je op? Wie staat er op de affiche? Welke sfeer roept deze op?
- Welke rol kan theater spelen in het aankaarten van gevoelige thema's? Vind je dit nodig?
- Wat zijn je verwachtingen? Heb je er zin in? Waarom wel/niet?

MIMI'S SHEBEEN

KORTE INHOUD

***Mimi's Shebeen* is een nieuwe poëtische danstheaterproductie van KVS-gezicht en artieste Alesandra Seutin. Via dans, poëzie, zang en muziek neemt ze het publiek mee naar de krochten van een gedeconstrueerde Shebeen* en op een reis vol leven, strijd, doorzetting en vastberadenheid.**

Geïnspireerd door de Zuid-Afrikaanse zangeres Miriam Makeba en het ballingschap uit haar eigen land, boort Seutin de erfenis van Makeba's werk als politiek activiste aan om verhalen van ballingschap, immigratie en menselijkheid te brengen.

In *Mimi's Shebeen* komt de unieke en kenmerkende stijl van Alesandra Seutins hybride danstheater duidelijk naar voor. Lebo Mashile en Lisette Ma Neza zorgen voor de tekst, Angelo Moustapha en Zouratié Koné voor de muziek en Tutu Puoane zingt.

Mimi's Shebeen:
een tekst van
Lisette Ma Neza

this is a Mimi Shebeen
our house is her house
we come here, we rejoice and we cry
this is a Mimi Shebeen
people take their places with them
women do not need to be saved
if she ain't your sister
she must be your aunt
this is a Mimi Shebeen
we dance, we discuss,
we lay our lives down here
they can turn everything upside down
but not our smile
this is a mimi shebeen
everything is purple here
a life lived on the tips of our tongues
a promise a picture

Dit is een Mimi Shebeen
Ons huis is haar huis
We komen hier, we vieren en we huilen
Dit is een Mimi Shebeen
Mensen nemen hun plek met zich mee
Vrouwen hoeven niet gered
Als ze je zus niet is
Dan is ze vast je tante
Dit is een Mimi Shebeen
We dansen, we praten,
we leggen ons leven hier neer
Ze kunnen alles ondersteboven keren
Maar niet onze glimlach
Dit is een Mimi Shebeen
Alles is hier paars
Een leven geleefd op de toppen van
onze tongen Een belofte, een beeld

Over de schrijvers

Lisette Ma Neza (Leiderdorp NL, 1998) studeerde film aan de LUCA-School of Arts in Brussel. Ze rees op als de stem van een nieuwe literaire generatie toen ze in 2017 het Belgisch Kampioenschap in Poetry Slam won; als eerste Nederlandstalige, eerste vrouw en eerste dichter van kleur ooit. In 2018 werd ze vice-wereldkampioene Slam Poetry in Rio de Janeiro. Voor *Mimi's Shebeen* schreef ze enkele slamgedichten.

Lebo Mashile is een bekroonde dichteres, schrijfster, presentatrice, actrice en producent. Zij is een bekende Zuid-Afrikaanse naam die dankzij haar lyrische en pittige poëzie de afgelopen twee decennia in 28 landen publiek heeft weten te boeien. Ook zij schreef teksten voor *Mimi's Shebeen*.

MIRIAM MAKEBA

TIJDSLIJN

4 MAART 1932

Zenzile Miriam Makeba wordt geboren in een buitenwijk van Johannesburg (Zuid-Afrika), in de township Sophiatown. Ze is de dochter van een Swazi moeder en Xhosa vader.

1949

Miriam trouwt op 17-jarige leeftijd, het eerste van in totaal vijf huwelijken.

1950

Krijgt haar eerste en enige kind, Bongibong, en overwint in diezelfde periode ook borstkanker.

JAREN 50

- Wordt lid van de Manhattan Brothers, een populaire muziekgroep die een Zuid-Afrikaanse variant van jazz brengt.
- Wordt lid van The Skylarks, een vrouwengroep die jazz en Zuid-Afrikaanse melodieën mixt.
- Ontmoet Nelson Mandela, toen nog een jonge advocaat.
- Begint een acteercarrière en speelt mee in Come Back, Africa, wat haar op tournee brengt doorheen Europa en de VS (uiterst zeldzaam voor een zwart persoon in die tijd). Ze ontmoet er de Amerikaanse zanger Harry Belafonte, die haar mentor zal worden.

1959

Trouwt in Engeland met Sonny Pillay, een Indisch/Zuid-Afrikaanse zanger. Ze scheiden hetzelfde jaar. Daarna verhuist ze naar New York.

1960

De moeder van Miriam sterft, maar wanneer ze naar Zuid-Afrika wil reizen voor de begrafenis, ontdekt ze dat haar een inreisverbod werd opgelegd: haar paspoort is ongeldig en ze mag niet meer binnen in het land. Haar ballingschap, dat 30 jaar zal duren, begint. Het betekent ook een keerpunt in Makeba's artistieke carrière: hoewel ze voordien nooit echt een politiek standpunt innam, gebruikt ze vanaf dan haar populariteit om de apartheid in haar geboorteland aan te klagen.

1962

Miriam getuigt voor de Verenigde Naties (een internationale organisatie van (bijna) alle landen ter wereld die instaat voor mensenrechten, vrede en veiligheid) en vraagt om een economische boycot van Zuid-Afrika. Als antwoord bant Zuid-Afrika haar muziek en ontnemen ze haar ook haar burgerschap. Ze is vanaf dan ook een staatloos persoon, hoewel meerdere landen (waaronder België!) haar ereburgerschap zullen geven.

1964

Trouwt met trompettist Hugh Masekela, ze scheiden in 1966.

1966

Wint als eerste zwarte vrouw een Grammy-award.

1967

Breekt wereldwijd door met het nummer Pata Pata, dat ze samen met Harry Belafonte schreef.

1968

Trouwt met Stokely Carmichael, een spilfiguur in de Black Panther Party. Haar band met Carmichael heeft grote gevolgen voor haar populariteit in de VS, waar ze ze meer en meer als een extreme militante wordt gezien. Haar performances worden geannuleerd, de CIA en FBI beginnen haar te volgen. Carmichael en zij worden uiteindelijk ook uit de VS gebannen, waardoor ze gedwongen worden naar Guinea te verhuizen. Makeba zal er close worden met de president, Ahmed Sékou Touré, die een grote muziekliefhebber is.

1976

De Opstand in Soweto, protesten geleid door zo'n 20.000 jonge Zuid-Afrikaanse studenten tegen het Apartheidsbewind, kost het leven aan zo'n 500 studenten. Naar aanleiding van deze "Soweto Uprising" zingt Miriam Makeba het lied Soweto Blues, geschreven door haar ex-man Hugh Masekela.

1977

Miriam Makeba blijft doorheen Afrika toeren en leidt er onder meer een Pan-Afrikaans muziekfestival in Nigeria. Het is rond deze periode dat ze de bijnaam 'Mama Africa' krijgt.

1985

Miriams enige dochter Bongibong overlijdt in Guinee tijdens de bevalling van haar derde kind. Miriam verhuist met haar twee kleinkinderen naar Brussel, in Sint-Lambrechts-Woluwe. Het is rond deze periode dat ze Paul Simon (van Simon and Garfunkel) zal ontmoeten en haar autobiografie zal schrijven.

1990

Nelson Mandela, een van de grootste anti-apartheidsactivisten en de man die van 1994 tot 1999 de eerste president van Zuid-Afrika zal worden, wordt vrijgelaten uit de gevangenis. Hij zat er 27 jaar vast. Hij overtuigt Makeba om terug te keren naar Zuid-Afrika. Makeba zal verschillende albums blijven uitbrengen alsook blijven opkomen voor de rechten van zij die er geen of minder hebben.

2008

Miriam Makeba sterft aan een hartaanval tijdens een live-concert in Castel Volturno dichtbij Napels in Italië.

MIRIAM MAKEBA

LEXICON EN BELANGRIJKE TERMEN

Apartheid in Zuid-Afrika

Tussen 1948 en 1990 was het officiële politieke systeem in Zuid- en Zuidwest-Afrika een systeem van rassensegregatie: mensen werden er anders behandeld en moesten er anders leven gebaseerd op hun zogenaamd ras. Het concept hing samen met een systeem waarin de witte minderheid als superieur werd gezien. Veel levensvoordelen die wel toegankelijk waren voor de witte mens (bepaalde wijken, scholen, zorg, ...), waren dat niet voor de zwarte mensen. Het apartheidssysteem is ondertussen erkend als een racistisch systeem en een misdaad tegen de menselijkheid.

Black Power movement

Politieke, revolutionaire beweging onder zwarte Amerikanen in de jaren '60-'70, naar aanleiding van de moord op Malcolm X in 1965. Benadrukte het belang van een raciaal bewustzijn, het creëren van eigen politieke en culturele instituties, eigen economische kracht en veiligheid binnen Afrikaans-Amerikaanse buurten. Ze onderschrijven ook een Pan-Afrikaanse visie. Stokely Carmichael kwam met de slogan "Black Power" op de proppen. De Black Panther Party was een van de aftakkingen van de Black Power Movement.

Civil Rights movement // Burgerrechtenbeweging

De Afro-Amerikaanse burgerrechtenbeweging was een sociale beweging in de Verenigde Staten, in de jaren '50-'60, die gewelddoos streed tegen de algemene discriminatie tegenover zwarten, via bvb. burgerlijke ongehoorzaamheid tegenover wetten omtrent rassensegregatie. Een van hun bekendste verwezenlijkingen is de civil rights act (wet in 1964 met verbod op belangrijkste vormen van discriminatie tegenover Afro-Amerikanen op school, werk en publieke diensten).

Pan-Afrikanisme

Tijdens de Afrikaanse onafhankelijkheidsstrijd won de filosofie van het Pan-Afrikanisme veel terrein. De Afrikaanse onafhankelijkheidsstrijd ging hand in hand met het dekoloniseren van alle Afrikaanse landen die ooit door een Europees land waren gekoloniseerd. Het Pan-Afrikanisme roept daarbij op dat alle Afrikaanse landen alsook de Afrikaanse diaspora (die niet meer in hun land van herkomst leven) zich samen sterk moeten maken om hun belangen in de wereld te verdedigen.

Muurschilderij door Jackson Nkumanda op een caféwand in Langa, Kaapstad.

Shebeen

Een shebeen was een officieus café in de Zuid-Afrikaanse townships. Hoewel ze nog altijd bestaan en nu legaal zijn, waren ze vooral in de tijden van Apartheid een cruciale ontmoetingsplaats voor activisten. Het was toen verboden om zich te verzetten tegen de heersende macht en dus onderling over politiek te praten. De uitbaters (vaak vrouwen) en de bezoekers van de shebeens werden bij ontdekking van hun "illegale praktijken" gearresteerd door de politie, maar de ontmoetingsplaatsen heropenden al snel ergens anders vanwege hun maatschappelijk belang. De moeder van Miriam Makeba hield zelf shebeens open en werd gearresteerd voor het illegaal verkopen van Umqombothi, een type bier. Hierdoor bracht Miriam de eerste maanden van haar leven, met haar moeder, in de gevangenis door.

Township

Woonoorden aan de rand van de stad, onder de Apartheid voorzien voor de 'niet-witte' bevolking. Miriam Makeba werd geboren in de Prospect township in Johannesburg.

MIRIAM MAKEBA

REFERENTIES NAAR HISTORISCHE FIGUREN IN *MIMI'S SHEBEEN*

Brenda Fassie

Brenda Fassie (°1964) was een Zuid-Afrikaanse zangeres die haar stem gebruikte om de onderdrukte zwarte bevolking uit haar geboorteland te verdedigen tijdens de apartheid. Ze beschreef het leven in de townships en bleef er, ook na haar doorbraak, vaak optreden zonder er enige vergoeding voor te vragen. Ze worstelde doorheen haar leven met een zware drugsverslaving en overleed uiteindelijk in 2004 aan een overdosis cocaïne. Ze was goede vrienden met onder meer Nelson Mandela en diens vrouw, Winnie Mandela.

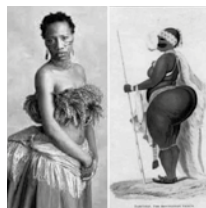
Malcolm X

Malcolm X (°1925) was een van de Amerikaanse leiders en woordvoerder van Nation of Islam, een Afro-Amerikaanse moslimorganisatie die ijverde voor gelijke rechten voor de zwarte bevolking in de VS. Hij wordt gezien als een van de grootste zwarte militanten die het panafricanisme wereldwijd verdedigde. Hij werd in februari 1965 vermoord tijdens een speech.

Nina Simone

Nina Simone (°1933) was een Amerikaanse singer-songwriter, pianiste en burgerrechtenactiviste. Ze wordt gezien als een jazzicoon, al had ze zelf een hekel aan die term. In de jaren zestig was ze actief betrokken bij de burgerrechtenbeweging en nam ze een aantal politieke nummers op, waaronder *To Be Young, Gifted and Black* en *Mississippi Goddam*. Simone leefde ook lang in Europa, waar ze in 2003 in Frankrijk overleed aan de gevolgen van borstkanker.

Saartjie Baartman

Saartjie Baartman (°1789) was een Zuid-Afrikaanse tot slaaf gemaakte persoon die beroemd werd omdat ze in Europa als menselijke attractie werd misbruikt onder de naam Hottentot-Venus. Haar Nederlandse 'eigenaar' wou haar – in zijn ogen – 'abnormale lichaamsvormen' tentoonstellen in Londen en maakte haar wijs dat ze als een rijke vrouw zou terugkomen. Ze reisden nadien door naar Parijs, waar ze uiteindelijk in 1815 stierf aan een zware infectieziekte. Haar geraamte en bepaalde lichaamsonderdelen werden nog tot 1974 in een Parijs museum tentoongesteld. Toen Nelson Mandela in 1994 president werd van Zuid-Afrika, verzocht hij de Franse staat haar stoffelijk overschot terug te geven. Dit gebeurde uiteindelijk pas in 2002.

Samora Machel

Samora Machel (°1933) was van 1975 tot 1986 president van Mozambique. Hij was ook voorzitter van het Mozambicaans bevrijdingsfront, FRELIMO. Mozambique was lang een kolonie van Portugal en toen daar in 1974 de dictatuur viel, kon Mozambique eindelijk onafhankelijk worden. Zijn socialistische bewind bracht hem in de problemen met het apartheidsregime in Zuid-Afrika. President Machel kwam in 1986 om toen zijn vliegtuig neerstortte.

Sékou Touré

Ahmed Sékou Touré (°1922) was een Afrikaanse politieke leider en president van Guinee van 1958 tot zijn dood in 1984. Hij was cruciaal in de strijd voor de Guineese onafhankelijkheid van Frankrijk, hun kolonisator. Touré was ook een grote voorvechter van de Afrikaanse eenheid, wat betekent dat hij naar een Verenigd Afrika streefde.

Stokely Carmichael

Stokely Carmichael (°1941) was een belangrijke organisator van de burgerrechtenbeweging in de Verenigde Staten en de wereldwijde Pan-Afrikaanse beweging. Hij stichtte ook de Black-Powerbeweging. Geïnspireerd door het voorbeeld van Malcolm X verwoordde hij een filosofie van Black Power en maakte die populair door zowel provocerende toespraken als meer nuchtere geschriften. Hij werd een van de populairste en meest controversiële zwarte leiders van de late jaren zestig. Hij stierf in 1998 aan prostaatkanker.

MIMI'S SHEBEEN

VERHAALBOOG, THEMA'S EN CREATIEPROCES

De voorstelling *Mimi's Shebeen* speelt zich af op **drie niveaus**:

- De echte/materiële wereld waarin we leven en waarin zwarte personen tot de minderheid behoren en de regels en wetten niet gemaakt hebben
- De Pan-Afrikaanse hemel: een utopische plaats waar de regels uit de “echte” wereld niet gelden en zwarte mensen volop zichzelf kunnen zijn en openbloeien
- De shebeen: een transitieruimte die de twee vorige niveaus verbindt

Mimi kan geïnterpreteerd worden als een koosnaam voor Miriam, maar refereert hier ook aan het fictief personage Mimi Camara, een jong meisje dat probeert te vluchten uit Guinea om haar geluk te vinden in Europa. Ze doet dit op een bijzondere manier die, spijtig genoeg ook voor haar, vaak dodelijk eindigt: ze verstopt zich in de wielkast van een vliegtuig. Dit type van vluchteling wordt in het Engels een “stowaway refugee” genoemd, in het Nederlands hebben we het over een “wielkastvluchteling”. Sinds 1947 hebben wereldwijd meer dan 130 mensen op die manier de gevaarlijke vlucht ondernomen – voor 75% liep het dodelijk af. Als het vliegtuig opstijgt, wordt de lucht ijler (minder zuurstof) en zakt de temperatuur steeds verder, tot wel minus 50 graden. Hierdoor verliest de persoon vaak het bewustzijn, treedt onderkoeling op en stopt het hart op een gegeven moment met kloppen. In *Mimi's Shebeen* valt de bewusteloze Mimi zo uit het vliegtuig.

Link met Miriam Makeba

Miriam Makeba begeleidt de jonge Mimi naar het hiernamaals, een soort Pan-Afrikaanse hemel waarin meerdere grote figuren uit de zwarte verzetsstrijd (zie lexicon) samenkomen. Een plek waar de jonge Mimi in contact komt met de oude generatie helden, die heel wat mogelijk maakten voor haar generatie, maar tegelijk ook het falen van veel van hun dromen en ambities moeten accepteren. Om de brug te bouwen tussen deze twee werelden, tussen deze twee generaties, bouwen ze samen een shebeen. De voorstelling begint dus bij het einde van een leven, maar ook dat wordt gezien als een manier om samen te komen, om te helen. Om, oog in oog met de dood, het leven te vieren.

Politiek activisme

Activisme is een verzamelbegrip voor het samenbrengen van mensen die politieke of maatschappelijke veranderingen willen teweegbrengen. Vaak gaat dit in tegen wat de heersende machtsstructuren (regering) beslissen. Activisten noemen we soms ook militanten. Activisme kan uitgedragen worden via de journalistiek, literatuur of moderne media, vrijwilligerswerk, petities, demonstraties of stakingen, maar ook met geweld.

Over haar politiek activisme, zei Miriam Makeba ooit het volgende:

“Would you not resist if you were allowed no rights in your own country because the color of your skin is different to that of the rulers and if you were punished for even asking for equality?”

Vragen

- Loop de tijdslijn af en omschrijf het moment waarop Miriam Makeba politiek actief werd. Hoe komt dat, denk je?
- Hoe link je haar politieke switch dat aan de quote hierboven?
- Overloop de lijst historische figuren die verweven zitten in *Mimi's Shebeen*. Herken je een aantal van hen? Wat hebben ze gemeenschappelijk met Miriam Makeba?
- Veel beroemdheden gebruiken hun platform om onrecht aan te klagen. Kan je hiervan een voorbeeld geven? Is er een bepaalde celebrity naar wie je opkijkt en die iets probeert te veranderen in de wereld? Hoe doet die dat?
- Zet jij je zelf in voor een bepaald doel? Zo neen, waarom niet? Zo ja, op welke manier?
- Hoe denk je dat mensen zich vroeger organiseerden als ze niet akkoord waren met een bepaalde beslissing van de regering? Geloof je in de kracht van protest?
- Vind je sociale media een handige tool om onrecht bespreekbaar te maken?

Migratie is de verplaatsing van een groep mensen van de ene plaats naar de andere. Sinds het begin van de mensheid heeft de mens zich door migratie over de aarde verspreid. Migratie is dus van alle tijden en plaatsen. Het gebeurt door allerlei mensen in allerlei richtingen. De kans is groot dat je zelf de afstammeling bent van iemand die ooit migreerde. Er zijn verschillende oorzaken en redenen waarom mensen migreren.

Push-factoren	zijn de oorzaken die mensen wegdrijven uit de plaats waar ze vandaan komen: oorlog, onveiligheid, honger, onvrijheid, werkloosheid...
Pull-factoren	trekken mensen aan naar een bepaald gebied: werkgelegenheid, veiligheid, persoonlijke vrijheid, de liefde...

Veel mensen migreren en worden dus migranten genoemd. Maar niet iedereen die naar een ander land vertrekt is daarom een vluchteling.

Je bent een vluchteling als:	• je gevlucht bent uit je land en je je buiten de grenzen van je land bevindt; • je een terechte vrees hebt te worden vervolgd omwille van zogenaamd ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging, partnerkeuze of behorend tot een specifieke groep; • je geen bescherming kan aanvragen in eigen land.
-------------------------------------	---

Een andere vorm van ontheemding, die ook Miriam Makeba aan den lijve ondervond, is verbanning. Verbanning is het verwijderen van iemand uit een gemeenschap. Iemand die verbannen is, leeft in ballingschap en wordt balling of banneling genoemd. Verbanning kan variëren van een verbod op blijven op de oorspronkelijke locatie tot gedwongen verhuizing naar een (meestal afgelegen) andere locatie. Die locatie wordt dan het ballingsoord genoemd. Verbanning kan op eigen initiatief gebeuren, maar vaak wordt het toegepast als straf, bvb. als de politieke mening van de banneling niet overeenstemt met die van de heersende macht in hun land van herkomst.

Over haar ballingschap zei Miriam Makeba ooit het volgende:

"I always wanted to leave home. I never knew they were going to stop me from coming back. Maybe, if I knew, I never would have left. It is kind of painful to be away from everything that you've ever known. Nobody will know the pain of exile until you are in exile. No matter where you go, there are times when people show you kindness and love, and there are times when they make you know that you are with them but not of them. That's when it hurts."

Vragen

- Wat houdt het thuisgevoel voor jou in? Wat maakt van een plek, een stad, een land,... jouw thuis?
- Wat zijn elementen die je de indruk geven dat je tot een groep behoort?
- Wat zijn elementen die je de indruk geven dat je ergens niet thuishoort?
- Vergelijk jouw definitie van thuisgevoel met wat Miriam Makeba zegt over je thuis verlaten en niet meer kunnen terugkeren.
Kan je je inbeelden wat het zou zijn om ergens verbannen te zijn?
- Heb je iemand in je familie die zelf een vorm van migratie heeft meegemaakt? Is dat iets waarover je praat?
- Hangt jouw thuis, jouw community samen met je identiteit?

MIMI'S SHEBEEN

CAST, CREW, CREATIEPROCES

Een voorstelling maak je niet alleen. Het concept begint vaak bij de maker, maar het is een heel leger aan mensen uit verschillende disciplines die de kleinste details uitwerken. In dit hoofdstuk belichten we het creatieproces van choreografe Alesandra Seutin en stellen we jullie voor aan iedereen die jullie op de scène gaan zien acteren, zingen en dansen. Daarnaast bedanken we ook het productieteam en de technische ploeg voor hun expertise in planning, geluid, licht, video en boventiteling.

Credits cast & crew

CONCEPT & CHOREOGRAFIE ALESANDRA SEUTIN **MUZIEK** ANGELO MOUSTAPHA, TARANG CISSOKHO & ZOURATIÉ KONÉ **TEKST** LISETTE MA NEZA & LEBO MASHILE **PERFORMANCE** TUTU PUOANE, NANDI BHEBHE, KOPANO MAROGA, NOSIPHIWO SAMENTE, HENDRICKX NTELA, ELAISA VAN DER KUST **DRAMATURGIE** GERARDO SALINAS **SCENOGRAPHIE** STEF STESSEL **KOSTUUMS** CAROLINE FAINKE **SOUNDSCAPE** HANS MULLENS **LIGHT DESIGN** MARGARETA ANDERSEN & STEF STESSEL **GELUIDSONTWERP** DIEDERIK DE COCK **STEMCOACH** RANDOLPH MATTHEWS **PRODUCTIELEIDING** ELLA DE GREGORIIS **ASSISTENT VAN DE CHOREOGRAAF** NANDI BHEBHE **ONDERZOEK** KOPANO MAROGA **BIJKOMENDE STEUN** UPRISE REBEL **VERTALING** ISABELLE GRYNBERG, ALEX STOCKMAN **PRODUCTIE** VOCAB DANCE & KVS **COPRODUCTIE** PERPODIUM **MET DE STEUN VAN** DE BELGISCHE FEDERALE OVERHEID VIA CRONOS INVEST

De bezielster van *Mimi's Shebeen*: Alesandra Seutin

Alesandra Seutin is een internationale performer, choreografe en docente. Met haar gezelschap Vocab Dance creëert ze visueel verbluffende stukken die tot nadenken stemmen over sociale, politieke en economische kwesties. In 2019 deed zij KVS reeds aan met de voorstelling Giant, en eind 2019 maakte ze deel uit van de cast én was ze bewegingscoach bij Dear Winnie. Ze stond in 2021 ook op het podium met haar werk Boy Breaking Glass.

Alesandra is de dochter van Zuid-Afrikaanse en Belgische ouders en werd in Harare in Zimbabwe geboren. Ze noemt zichzelf “afropeaans”. Ze ging studeren in Londen en verdeelt nu haar tijd tussen België, Senegal en het Verenigd Koninkrijk.

Wat dreef Alesandra tot het maken van *Mimi's Shebeen* en hoe positioneert ze zich als artieste? Lees het interview (zie bijlage 1) en beantwoord volgende vragen:

Vragen

- Wat zegt Alesandra over het innemen/opeisen van ruimte? Voel jij je in elke ruimte even op je gemak? Wanneer voel je je bekeken?
- Wat zijn manieren waarop jij je graag uitdrukt? Hoe toon je je persoonlijkheid aan anderen? Hoe uit jij je creativiteit?
- Welk liedje zong de moeder van Alesandra vaak toen ze jong was? Heb jij bepaalde liedjes die je associeert met bepaalde delen van je leven? Waarom? Wat is er speciaal aan?
- Alesandra ziet de dood niet enkel als een moment voor verdriet, maar ook als een moment om het leven te vieren. Wat vind je daarvan?
- Nu je weet wat een shebeen is, hoe zou jouw shebeen eruit zien? Hoe ziet de ruimte erin? Wat is de sfeer? Wie is aanwezig?

Bijlage: Interview met Alesandra Seutin, door Rokiah Bamba (pg. 16)

Elaisa van der Kust

Elaisa van der Kust (Amsterdam, Nederland) begon haar dansopleiding op 16-jarige leeftijd bij PACT +Dance voor Art & Entertainment College Amsterdam. Daarnaast volgde ze een dansopleiding aan The Institution Formation Professionnelle Rick Odums in Parijs en vervolgde die aan The Ailey School in New York City als Scholarship student. Elaisa voerde werken uit van onder meer Ronald K Brown, Hans van Manen, Marcus Willis en Danielle Polanco. De danseres is ook te zien in de 2017 Vogue *You're So Vain* video.

Elaisa ging in de leer bij Ronald K. Brown/ Evidence A Dance Company alvorens zich in 2019 voor twee seizoenen aan te sluiten bij Urban Bush Women. Momenteel is ze gevestigd in België als freelance danseres en performer. Ze werkt samen met Dieuf Dieul, een West-Afrikaans dansgezelschap gevestigd in Nederland en opgericht door Mass Diallo, een Senegalese danser/choreograaf.

Nandi Bhebhe

Nandi Bhebhe is een Zuid-Afrikaanse acteur, danser en maker, geboren in Groot-Brittannië. Ze is opgeleid aan het Liverpool Institute of Performing Arts. Als multidisciplinair kunstenaar heeft Nandi zowel in het Verenigd Koninkrijk als internationaal gewerkt op het gebied van podium en beeld.

Nandi's oeuvre omvat 'A Season in the Congo' in The Young Vic geregisseerd door Joe Wright en Sidi Larbi Cherkaoui; 'Bill T. Jones Fela!' in het National Theatre en op Broadway; 'Wrath' voor Channel 4's Random Acts; twee seizoenen in het Londense Shakespeare's Globe Theatre. Daarnaast ook producties van '946', 'The Tin Drum' en 'UBU' met het gerenommeerde theatergezelschap Kneehigh Theatre, 'A Monster Calls' in The Old Vic Theatre; Haar meest recente werk omvat 'Wise Children's Wuthering Heights' in St Annes Warehouse, New York.

Nandi regisseert ook samen met kunstenaars Phoebe Davies als Bhebhe&Davies. Hun werk omvat 'Creases', een opdracht voor de Tate Modern, en recentelijk 'Viscera', een korte film geproduceerd met de Welcome Collection. 'Viscera' werd bekroond als Beste Dansfilm op het Aesthetica Film Festival 2022.

Nandi heeft het genoegen gehad om sinds 2009 met Alesandra Seutin || Vocab Dance Company te werken aan producties als 'Kwenda-Kwenda', 'So.We.To, Episodes of Blackness' en 'Boy Breaking Glass', en is zeer dankbaar en verheugd om zich bij het gezelschap aan te sluiten voor de première van *Mimi's Shebeen* in KVS.

Hendrickx Ntela

Hendrickx Ntela is een Congolese (freelance) danseres en choreografe uit Verviers. Ze is één van de eerste Belgische krumpers die voorstellingen maakt waarin krump een prominente rol speelt. Als multidisciplinair kunstenaar beoefent Hendrickx krump, hiphop en afrohouse. Ze is nu geassocieerd artiest van het Nationaal theater van Brussel. Hendrickx is betrokken bij talrijke Belgische en buitenlandse culturele projecten op het gebied van streetdance. Door die uitwisselingen en connecties deed ze professionele ervaring op, waaronder het organiseren van battles in België. In 2017 presenteerde Hendrickx haar eerste voorstelling "To be a slave" met acht internationals in Zinnema, alsook in KVS, tijdens het Lezarts Danses Urbaines Festival. Ze is ook oprichter van het collectief Drickx Konzi, lid van Ruthless, een veelzijdige 100% vrouwelijke groep.

In 2019 werd ze lid van de Tremplin Danses Hip-Hop groep. In dat kader werd ze ook co-choreograaf en uitvoerder van het werk 'Au Fil du temps' van het gezelschap Corpeaurelles. Bovendien is ze wereldwijd actief in de underground scene en is finaliste op de wereldkampioenschappen krump in 2014 en 2022.

Hendrickx is choreograaf van haar nieuwe stuk "Blind" en werkt als danseres met choreografen als Grichka Caruge, Alesandra Seutin, Etienne Rochefort, en zo veel meer.

Kopano Maroga (die/hen/hun)

Kopano Maroga is een Zuid-Afrikaanse performancekunstenaar, schrijver, cultureel werker en medeoprichter van de sociaal-culturele kunstorganisatie ANY BODYZINE. Kopano woont in Brussel en is curator en dramaturg bij het Kunstencentrum VierNulVier in Gent.

Hun academische achtergrond is dans en sociale antropologie (BSocSci) en theater en performance (MA). Kopano heeft als danser gewerkt met choreografen Kristina Johnstone, Nicola Elliot, Celeste Botha, Alan Parker, Jan Wallyn en Underground Dance Theatre. Die ontvangt de Kanna, kykNet Fiesta en Woordtrofees voor beste bijrol voor hun optreden in Neil Coppen's Buiteland/Newfoundland.

Daarnaast werkt Kopano actief als dramaturg en levert die dramaturgie voor onder andere Joshua Serafin, Jan Wallyn, Moya Michael, Khadija El Kharraz Alamu, Carolina Maciel de França en Alesandra Seutin.

Kopano's huidige interesses liggen op het snijvlak van kunst, sociale rechtvaardigheid en helende kennissystemen. Hun huidige onderzoek betreft het potentieel van desidentificatie en biomythografie als instrumenten om rigide identiteitstheorieën te destabiliseren. Die gelooft sterk in de kracht van liefde als wapen van massaconstructie.

Tutu Puoane

Tutu Puoane is een internationaal bekende (jazz)zangeres die opgroeide in het stadsdeel Pretoria in Zuid-Afrika. Ze studeerde aan het Music College van de Universiteit van Kaapstad (UTC) alvorens naar Europa te verhuizen. De zangeres studeerde twee jaar aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (Nederland) en verhuisde uiteindelijk naar Antwerpen.

Tutu's muziek is een amalgaam van Afrikaanse, Europese en Amerikaanse tradities. Haar repertoire omvat eigen composities en nummers uit het Great American Songbook, alsook bewerkingen van Zuid-Afrikaanse stukken. Tutu trad onder meer op met Toots Thielemans en Brussels Jazz Orchestra en maakte verschillende solo-cd's. Twee van haar albums, 'Quiet Now' en 'Mama Africa' (een samenwerking met Brussels Jazz Orchestra) werden in 2010 en 2011 bekroond met een South African Music Award (SAMA) voor Best Jazz Album. 'Breathe' was de eerste uitgebrachte cd van SoulFactory Records, het onafhankelijke platenlabel dat ze samen met haar echtgenoot, muziek- en zakenpartner Ewout Pierreux oprichtte.

Naast muziek houdt Tutu zich ook steeds meer bezig met theater. Daarmee volgt ze meteen een van haar oudste dromen. In 2015 werkte en toerde ze de wereld rond met Wim Vandekeybus en zijn danstheaterproductie 'Speak Low If You Speak Love' van Ultima Vez. Sinds 2019 is ze een van de actrices in een all-star cast van 'Dear Winnie', de zeer succesvolle en bekroonde coproductie van KVS (Brussel) en NNT (Groningen). De komende jaren zal Tutu haar medewerking verlenen aan verschillende (muziek) theaterproducties van de KVS.

Nosiphiwo Samente

Nosiphiwo is een danseres, danslerares, facilitator en choreografe geboren in Zuid-Afrika (Kaapstad) die is afgestudeerd met een bachelor in de Kunsten (BA) aan de Universiteit van Zuid-Afrika. Als gepassioneerd en creatief persoon is ze verbonden aan het dansgezelschap 'Forgotten Angle Theatre Collaborative' en heeft ze in verschillende theaterproducties opgetreden, van fysiek theater, danstheaterwerken tot toneelstukken zoals "Indumba"; "Cargo: Precious". Nosiphiwo deed ook een productie genaamd 'Where is Home' met het gezelschap State of Emergency, gevestigd in Engeland, waarmee ze de afgelopen 2 jaar heeft getoerd. Onlangs heeft de artiest ook het stuk "DOLL" opgevoerd op het Dance Umbrella festival.

Nosiphiwo kreeg ook de kans om te samen te werken met Alesandra Seutin en Melissa Eveleigh aan workshops en creatieve processen. Ze werkte ook samen met Jeanefor Jean-Charles aan de productie van Black Victorians.

Ze is tevens bekend als actrice door haar bijrol in een televisieserie en als jurylid in het dansprogramma Jika Majika op SABC 1. Bovendien was ze een van de top 16 finalisten in SO YOU THINK YOU CAN DANCE Season 3 (SA).

Zouratié Koné

Zouratié Koné is een meester-percussionist, afstammeling van een familie van Griots (traditionele genezers) die geboren is in Bobo Dioulasso (Burkina Faso) en gewoond heeft in Mali en Ivoorkust. Als zanger, muzikant en maker van traditionele muziekinstrumenten is hij erkend als meester op de djembe, de dumdum, de tama (talking drum), de longa, de kora, de ngoni en de balafon.

Sinds 2013 reist hij tussen België en Burkina Faso, om deel te nemen aan het Belgische Afro-Jazz sextet muzikale project, Afrikan Protokol. Vanaf 2018 leidt hij zijn eigen muzikale project van Afro Jazz Mandingo, gevestigd in Brussel, het 'ZKE!' (Zouratié Koné Ensemble). Een jaar later speelde hij in het project 'Moonlight Tales' en trad hij regelmatig op met de Belgische songwriter en muzikant Sébastien Hacıane voor het project Besac Arthur. Hij startte ook een muzikaal project dat elektronische en Mandingo muziek mixt, de 'Electro Mandingo Groove'. In juli 2020 werd hun eerste nummer Sogni uitgebracht door het label Orianna / Sony Music. Zouratié gaat door met het verkennen van de Mandingo muzikale traditie. In 2021 was hij medeoprichter van het project 'Diurukuma Beat'.

Sinds 2017 is hij artistiek mededirecteur, samen met Ombretta Moschella, van de vzw 'Amu Les Griots' gevestigd in België. In 2021 richtten zij het label 'Electro Mandingo Records' op - Making music travels beyond borders.

Angelo Moustapha

Angelo Moustapha, geboren in Benin, is drummer, percussionist, componist en arrangeur. Op zevenjarige leeftijd gaf hij al zijn eerste concert. Meer dan een passie is muziek een roeping voor deze multi-instrumentalist met invloeden als traditionele muziek, moderne muziek en jazz. Zijn talent werd bekroond in 2017 toen hij werd genomineerd voor een MIA en de beste drummer van Afrika werd op het Festival van de Beste Instrumentalisten van Afrika.

Angelo behaalde zijn Professionele Diploma van Potentieel, Bekwaamheid en Intrinsieke Capaciteit in 2017 aan de Ecole Supérieure des Métiers d'Art et de la Culture (ESMAC HWENDO Benin).

Als troubadour van de drums is Angelo Moustapha een verpersoonlijking van percussieritmes in al hun pluraliteit. Naast zijn persoonlijke projecten (Solo, Duo met Sylvain Debaisieux, Ibiyewa, ...) componeert en neemt Angelo deel aan verschillende projecten van kunstenaars op heel wat gebieden. Met name op het album Elephant de Mu en zijn show "C'est quoi l'Afrique?" in de Senghor in Brussel, het trio project met Lionel Loueke en Philip Catherine bij Flagey, de twee Piono's project met Philip Catherine, Bert Van Den Brink en Nicola Andrioli en de voorstelling Aro Ilé, gecreëerd door Awoulath Alougbın.

Wat zich buiten afspeelt, binnenbrengen. Dat is wat theater in essentie doet. Hiervoor vallen ze niet enkel terug op de tekst, maar ook op heel wat niet-verbale tekens. Door naar de voorstelling te kijken met extra aandacht voor een of meerdere “theatertekens”, krijgt het publiek inzicht in hoe vorm en inhoud samenhangen in een voorstelling.

De rol die jij als publiek speelt, valt ook niet te onderschatten. Theater is een vorm van communicatie; zonder publiek komt de boodschap niet aan. Bovendien zijn verschillende interpretaties mogelijk. Probeer dus je eigen blik in vraag te stellen en toets die af met die van je groepsgenoten.

🔗 **Tip rond deze kijkopdracht:** laat verschillende personen in de groep op de verschillende hieronder opgelijste elementen letten. Achteraf kan je deze invalshoeken aan elkaar aftoetsen.

Taalgebruik

- je gevlucht bent uit je land en je je buiten de grenzen van je land bevindt;
- je een terechte vrees hebt te worden vervolgd omwille van zogenaamd ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging, partnerkeuze of behorend tot een specifieke groep;
- je geen bescherming kan aanvragen in eigen land.

Lichaamshouding, mimiek en spel

- Let op de gelaatsuitdrukking (mimiek) en de lichaamshouding van de actrices en acteurs. Hoe verandert die doorheen de scènes?
- Wat maken de dansscènes in je los?
- De actrices en acteurs nemen verschillende personages aan. Kan je manieren benoemen waarop ze dat doen?
- Voel je je anders tijdens het kijken naar de gesproken en gezongen delen? Hoe verandert het spel en wat is hiervan het effect?

Versijning van de acteurs, kostumering

- Waar bevinden de actrices en acteurs zich in het begin van het stuk? Welk effect heeft dit?
- De actrices en acteurs veranderen soms van personage. Hoe maken ze dit zichtbaar?

Scenografie, decor, accessoires

- Hoe ziet het decor eruit? Verandert het doorheen de voorstelling?
- Vergelijk het decor aan het begin met dat aan het einde. Verandert dit voor jou iets aan de sfeer?
- Welke accessoires zie je?
- Welk object in het decor is je het meest bijgebleven? Waarom?

Geluid en muziek

- Welk audiofragment is jou het meest bijgebleven? Op welke manier?
- Welke videofragment is jou het meest bijgebleven? Op welke manier?
- Wat vond je van de muziek? Voegt de live muziek voor jou iets bij? Wat vond je van de gezongen delen in het stuk? Op welke manier draagt dit voor jou bij tot het stuk?

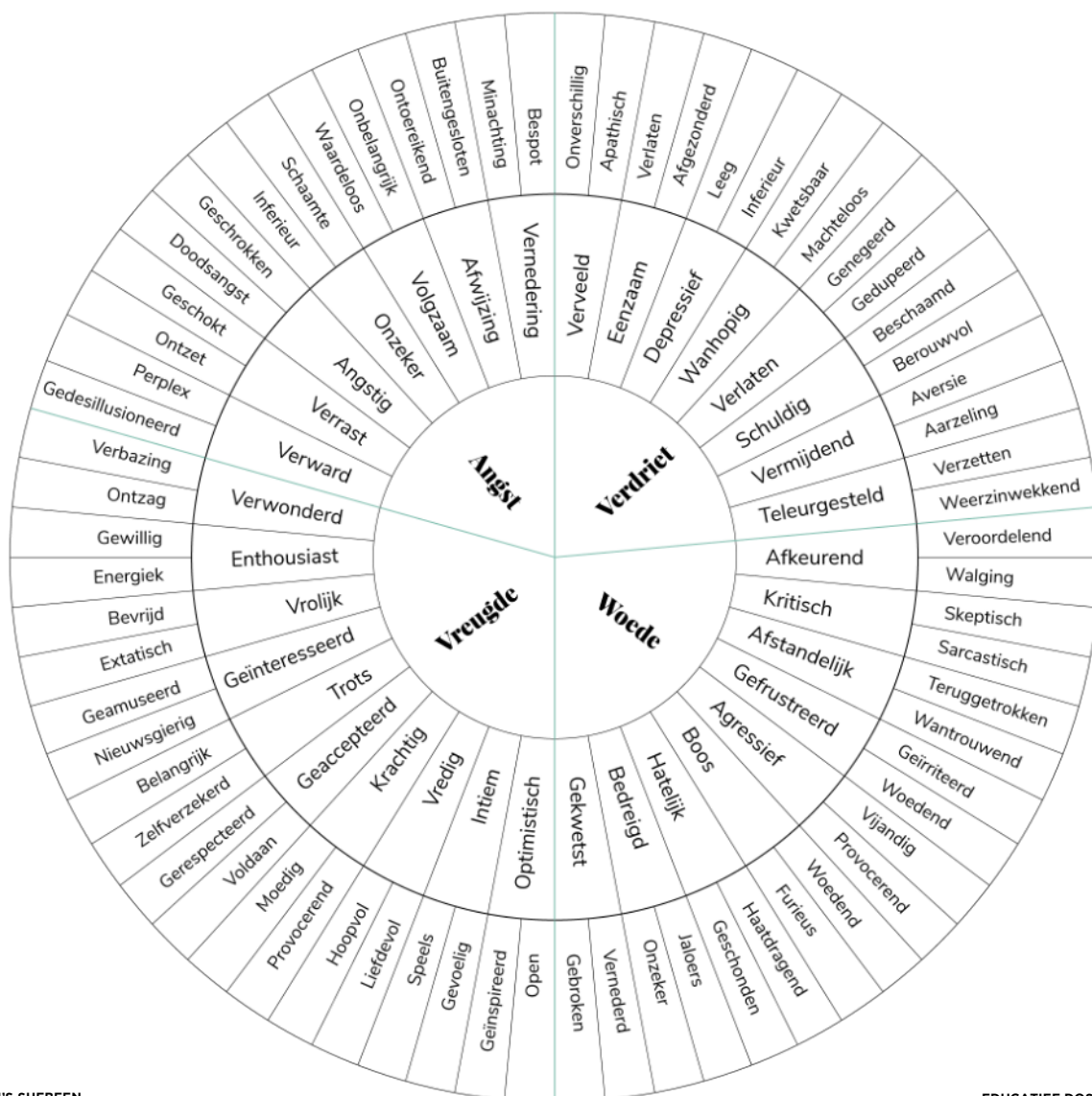
Met welk gevoel stap jij hier buiten? Die vraag stellen we graag aan iedereen die onze zalen verlaat. Een antwoord ben je ons nooit verschuldigd, maar het helpt ons wel de gevoeligheden van ons publiek beter te leren kennen.

Theater kan heel wat emoties teweegbrengen. Positieve en negatieve gevoelens en alles daar tussenin: een juist antwoord bestaat niet. Dieper gaan dan een simpele “ik vond het goed” of “ik vond het slecht” is altijd interessant. Het is bovendien een oefening waarmee je beter kunt leren luisteren naar jezelf en de ander. Heb dus respect voor de mening van een ander, ook al stemt die niet overeen met jouw gevoel.

Emoties benoemen is niet altijd even gemakkelijk. Hieronder vind je een emotiewiel en een aantal richtvragen die je op de juiste weg helpen.

Enkele richtvragen

- Wat was je eerste indruk toen je over de voorstelling hoorde? Wat was je reactie nadat je het stuk zag? Vergelijk je verwachtingen met je reactie?
- Wanneer je een bepaalde emotie voelde tijdens het stuk, keek je dan om je heen om te zien hoe anderen reageerden? Indien je dit deed, merkte je dan gelijkaardige of verschillende emoties op? Hoe voelde je je daarbij?
- Bij welke delen van het stuk had je vragen? Kan je proberen deze vragen te formuleren?
- Kies een scène uit die je bijbleef (in positieve of negatieve zin) en geef er jouw interpretatie van. Luister ook naar de interpretaties van je klasgenoten. Welke emoties komen naar boven?
- Zou je dit stuk opnieuw willen zien en waarom?

PRAKTISCHE RICHTLIJNEN

EEN THEATERBEZOEK,
HOE DOE JE DAT?

Voor sommigen is naar theater gaan een gewoonte, voor anderen gaat een nieuwe wereld open. We zien jullie allemaal graag komen en willen jullie dan ook zo goed mogelijk op jullie gemak stellen.

Naar theater gaan is een andere wereld binnenstappen, een soort van microkosmos waarin je eventjes kan loskomen van de dagelijkse werkelijkheid én tegelijk dieper kan nadenken over wat zich in onze maatschappij afspeelt. Hopelijk blijft het stuk nazinderen en brengt het boeiende dialogen op gang buiten de zaal.

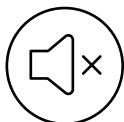
Om de voorstelling zo aangenaam mogelijk te maken voor de groep, de begeleiders, de acteurs en het theaterpersoneel, hier even wat praktische afspraken op een rijtje:

GSM uit. De mensen rondom jou zien weldegelijk je opgelicht gezicht 😊.

Geen snoep of drank tijdens de voorstelling.

Stilte en aandacht zodra de lichten uitgaan. In tegenstelling tot een filmbezoek, kunnen de acteurs op scène, je medetoeschouwers en de theaterwerkers je horen. Alles gebeurt live en vergt heel wat concentratie.

Als je de voorstelling geslaagd vond, mag je dat zeker laten weten door te applaudisseren op het einde van de voorstelling. Zelfs als de acteurs van het podium verdwijnen, mag je blijven applaudisseren, zo lok je ze nog eens terug om te buigen ter bedanking.

Om de nabespreking te vergemakkelijken, raden we begeleiders aan om al meteen na de voorstelling te polsen naar reacties. Zo kan je vragen om een drietal adjectieven te noteren die hun onmiddellijke gevoel het best omschrijven. Je kan deze vervolgens enkele dagen later vergelijken met hun emoties eenmaal de voorstelling al wat beter “verteerd” is. Aarzel niet om hiervoor de emotionele check-in in deze lesmap te gebruiken.

Rokia Bamba stelt vragen aan Alesandra

Rokia Bamba

Multitalent Rokia is een DJ, radiomaker, sound explorer & activiste. Ze is een enthousiaste positieve stem in de Brusselse scene, omnipresent in diverse subculturen en op dito podia, van RTBF tot StuBru, van Parijs tot Frankfurt.

Wie ben je vandaag, nu, op dit moment?

Wel, ik ben Alesandra Seutin, een kunstenares, die ervan houdt een ruimte te animeren, te doen leven, te transformeren, en ook de mensen die zich er bevinden te transformeren, voor het leven of gewoon tijdelijk.

Je bent vertrokken uit België, maar kwam ook terug. Hoezo?

Mijn vertrek naar Londen was cruciaal; het heeft me gevormd. Het was nodig om mijn ruimte in te nemen, zonder al die etiketten die me in België werden opgeplakt. Ik denk dat ik meer 'gevormd' ben door mijn vertrek dan door mijn terugkeer. Ik denk dat ik meer gevormd ben teruggekomen.

Je denkt veel na over het innemen van een ruimte. Waar komt het verlangen vandaan om je plaats in de ruimte in te nemen, en welke ruimtes zijn dat precies?

Ik denk dat het al begon in mijn kindertijd. Hoewel ik in een groot appartement woonde, had ik zelden mijn eigen ruimte. Dus ik denk dat de drang om ruimte in te nemen al van kleins af aan begon. België verlaten was een eerste bewuste stap om mijn eigen ruimte te zoeken. Het begrip "een plaats krijgen of innemen" staat centraal in mijn werk. Ik probeer ook mijn plaats te vinden in grotere culturele instellingen zoals de KVS, hoewel dat niet vanzelfsprekend is. Dit zijn plaatsen die niet vanzelfsprekend of noodzakelijkerwijs als "van mij" worden genoemd of er zo uitzien.

Waarom wilde je deze voorstelling maken?

Mijn moeder zong vaak het lied "Nomeva" van Miriam Makeba. Ze vertelde veel verhalen over haar. Stel je voor dat je naar een ander continent vertrekt en niet naar je thuisland kunt terugkeren. Ik wilde haar verhaal vertellen, ook Miriam's idee van pan-Afrikanisme, van het altijd samenbrengen van verschillende culturen.

De titel zat al sinds 2015 in mijn hoofd. Mimi is een bijnaam voor Miriam. En dan is de Shebeen de ruimte waarin het stuk zich ontwikkelt. Want een Shebeen is ook een lichaam, een plek voor mensen om hun ruimte in te nemen, om zich te uiten.

Het gaat ook over onze voorouders en hoe Afrikanen omgaan met rouw...

Het stuk presenteert zich als een ritueel om onze voorouders te vinden, om ons als nakomelingen de kracht te geven om verder te leven. Het stuk begint eigenlijk aan het einde, bij de viering van Miriam Makeba's leven en dood. In Afrika is rouw niet per se iets waarbij je alleen maar huilt, maar ook lacht, danst, schreeuwt en zingt. Een shebeen creëren is een ruimte creëren waar we iets kunnen meemaken.

Wat betekent die Shebeen als ruimte voor jou?

Ik wil die Shebeen deconstrueren. Het is niet alleen een ritueel van rouw, van huilen. Het is ook een plek om ideeën en gevoelens uit te wisselen, te lachen, te dansen, te drinken, jezelf op te laden, jezelf te vinden, jezelf te vergeven, samen herinneringen te maken of te zoeken, herinneringen op te halen, het is een prachtige chaos van vele emoties. In Zuid-Afrika spreken we over iets dat "After the tears" heet, na tranen komt vreugde. En soms zie je bij de evenementen dat mensen voluit lachen om vervolgens weer te gaan huilen omdat je hen herinnert aan dingen ... aan alle veranderingen. Het is een ruimte binnen een ruimte binnen een ruimte, een uit-ruimte-ruimte, het gaat om empathie, jezelf inleven in het leven van de balling.

De doden in ons huis, zeggen we, zijn niet dood. Ze zijn onder ons. Dit is een reden om het leven te vieren. Wat wil je je publiek hiermee laten zien?

Dat niets af is. Dat alles oneindig is. Dat je altijd weer kunt opbouwen. Dat het leven echt een cyclus is. Dat het einde het begin kan zijn. Er zijn oneindig veel mogelijkheden om te herbouwen en te reconstrueren, juist door al die voorouders, net zoals Miriam steeds weer deed: ze verliet Zuid-Afrika, kwam in Amerika, ging terug naar Afrika, ging weer weg, werd verbannen, ... Dus het is echt heropbouwen en doorgaan en nu is ze er niet meer, maar wij zijn het die het blijven vertellen. Het is continu, cyclisch, oneindig. Ik wil dat het stuk echt begint met veel dingen, maar eindigt met leegte. Om ruimte te laten voor mogelijkheden.